

13—16 februari

Debatter m. m.

Tisdagen den 13 februari

	Sid.
Interpellationer av:	
herr Lorentzon (vpk) ang. bortforslingen av muddermassor.....	5
herr Adolfsson (h) ang. ungdomsarbetslösheten.....	6
herr Vigelsbo (cp) ang. principerna för befrielse från erläggande av investeringsavgift.....	6
Meddelande om enkel fråga av fröken Ljungberg (h) ang. beskattningen av vissa tävlingsvinster.....	7

Onsdagen den 14 februari

Meddelande ang. arbetsplenium onsdagen den 21 februari.....	8
Meddelande ang. plan för behandling i kamrarna av utskottsutlåtanden	8
Ändrad ordning för vissa anslags uppförande i statsbudgeten.....	9
Anslag till allmänna beredskapsarbeten m. m.....	11
Omställningsbidrag till vissa fiskare.....	16
Anslag till statens hantverks- och industrilånefond, m. m.....	18
Interpellationer av:	
herr Persson i Heden (cp) ang. principerna för import av textil- och konfektionsprodukter.....	21
herr Lindkvist (s) ang. hjälpinsatser för Vietnams barn.....	22
herr Ringaby (h) ang. avrundningen av månadsbelopp för folkpension.....	22
herr Fridolfsson i Stockholm (h) ang. åtgärder för att förhindra att utrymda fastigheter blir tillhåll för asociala element.....	23
Meddelande om enkel fråga av herr Sjöholm (fp) ang. en allmän övergång från direkt till indirekt beskattning.....	25

Torsdagen den 15 februari

Svar på frågor av:

herr Gustafson i Göteborg (fp) ang. hjälp till dem som drabbats av jordbävningkatastrofen på Sicilien.....	26
herr Carlshamre (h) ang. åtgärder för att begränsa utsläppet av kvicksilverhaltigt avloppsvatten i Östersjön.....	28
fru Sundberg (h) ang. informationen till lärare om från utlandet inflyttade elevers religionstillhörighet.....	29
Interpellation av herr Lorentzon (vpk) ang. flygtrafiken på länder där krigshandlingar förekommer.....	31

Fredagen den 16 februari

Interpellation av herr Ekström i Iggesund (s) ang. elevvården vid skolorna.....	32
---	----

Samtliga avgjorda ärenden**Onsdagen den 14 februari**

<i>Statsutskottets</i> utlåtande nr 1, rörande utgifterna för kungl. hov- och slottsstaterna.....	8
— nr 12, rörande utgifterna inom civildepartementets verksamhetsområde.....	8
— nr 13, om anslag till oförutsedda utgifter.....	8
— nr 14, ang. för flera huvudtitlar gemensamma frågor.....	8
— nr 15, om ändrad ordning för vissa anslags uppförande i statsbudgeten.....	9
— nr 16, ang. utgifter på tilläggsstat II (försvarsdepartementet)....	11
— nr 17, ang. utgifter på tilläggsstat II (socialdepartementet).....	11
— nr 18, ang. utgifter på tilläggsstat II (kommunikationsdepartementet).....	11
— nr 19, ang. utgifter på tilläggsstat II (finansdepartementet).....	11
— nr 20, ang. utgifter på tilläggsstat II (anslag till studiemedelsfonden).....	11
— nr 21, ang. utgifter på tilläggsstat II (anslag till jubileumsgåva till Finland).....	11
— nr 22, ang. utgifter på tilläggsstat II (inrikesdepartementet)....	11
— nr 23, ang. utgifter på tilläggsstat II (civildepartementet).....	16
— nr 24, ang. utgifter på tilläggsstat II (staten för statens allmänna fastighetsfond).....	16
— nr 25, ang. ändrat huvudmannaskap för serafimerlasarettet m. m.	16
— nr 26, om omställningsbidrag till vissa fiskare.....	16
— nr 27, om anslag på tilläggsstat II (statens hantverks- och industrilånefond, m. m.).....	18

	Sid.
— nr 28, om anslag till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	21
— nr 29, ang. överlåtelse av staten tillhörig mark m. m.	21
— nr 30, ang. fortsatt disposition av visst äldre anslag inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde	21
— nr 31, ang. livränta till vissa personer.	21
<i>Bevillningsutskottets</i> betänkande nr 2, ang. det promilletal, varmed skogsvårdsavgiften skall utgå för år 1968.	21
<i>Bankoutskottets</i> utlåtande nr 3, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning.	21
<i>Första lagutskottets</i> utlåtande nr 3, ang. ändrad lydelse av 2 § 1 mom. och 20 § lagen om domkapitel, m. m.	21
— nr 4, ang. fortsatt giltighet av lagen med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål.	21

Tisdagen den 13 februari

Kl. 16.00

§ 1

Justerades protokollet för den 2 innevarande februari.

§ 2

Föredrogs var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid

till lagutskott propositionen nr 25, med förslag till atomansvarighetslag m. m.; och

till konstitutionsutskottet propositionen nr 27, med förslag till ändringar i regeringsformen, m. m.

§ 3

Föredrogs, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden nr 1 och 12—31, bevillningsutskottets betänkande nr 2, bankoutskottets utlåtande nr 3 samt första lagutskottets utlåtanden nr 3 och 4.

§ 4

Interpellation ang. bortforslingen av muddermassor

Ordet lämnades på begäran till

Herr LORENTZON (vpk), som yttrade:

Herr talman! Föreningarna av landets sjöar och vattendrag har på senaste tiden alltmera kommit i blickpunkten. Flera fall av uppenbara missförhållanden runt om i landet skulle kunna anföras. Framför allt gäller detta kloralkalifabriker, vilka utan någon egentlig rening utsläpper stora mängder kvicksilver. Ett exempel på företag som i detta sammanhang blivit föremål för naturvårdsverkets uppmärksamhet är Mo och Domsjö AB:s fabriker i Alfredehem i örnsköldsviksområdet. Verket har

i skrivelse till företaget krävt åtgärder för att reducera kvicksilverutsläppen. Vattenföreningarna i Örnsköldsviksfjärden är i största utsträckning orsakade av utsläppet från detta företag. Tidigare var denna vackra fjärd med sina öar och stränder ett omtyckt fritidsområde för ortsbefolkningen. Nu är det helt förstört i detta avseende.

De regelbundna muddringar som Mo och Domsjö fabriker vid Örnsköldsviksfjärden vidtar förbättrar inte förhållandena då Nedre Norrbygdens vattendomstol hittills medgivit att muddermassorna tömmas inne i Örnsköldsviksfjärden. Resultatet är att — särskilt under den varmare årstiden — denna blivit en sannskyldig pesthärd med kväljande odörer över stad och omkringliggande bygd. Som exempel kan nämnas att målningen på fastigheter i närbelägna bostadsområden missfärgats och flagnat av. Vid företagen fastighetstaxering av fritidsstugor omkring stränderna i fjärden sänkte taxeringsmyndigheten det beräknade byggnadsvärdet med omkring 25 procent.

Förhållandet har under en följd av år gett anledning till omfattande opinionsyttringar från ortsbefolkningens sida. Oron har inte blivit mindre sedan Mo och Domsjö hos vattendomstolen återigen ansökt om att få utföra muddring i det aktuella området och som tidigare få tömma muddermassan i Örnsköldsviksfjärden, d. v. s. på ett område beläget innanför en starkt markerad tröskel med vattendjup som är betydligt lägre än i omkringliggande vatten.

Eftersom sådant medgivande lämnats tidigare föreligger möjligheten att vattendomstolen återigen bifaller företagets framställning. Det borde inte vara förenat med några större svårigheter

Interpellation ang. ungdomsarbetslösheten — Interpellation ang. principerna för befrielse från erläggande av investeringsavgift

eller kostnader att tömma muddermassorna längre ut till havs. I sammanhanget kan nämnas att Stockholms stad, som har utsläpp för en stor del av sitt avloppsvatten i det inre skärgårdsområdet och innanför en markerad tröskel på havsbotten, såg sig nödsakad att sänka denna från cirka 12 till 19 meter under vattenytan. Härigenom uppnåddes en ökning av den inåtgående reaktionsströmmen av havsvatten med resultat att en väsentlig förbättring av vattnet inne i viken kunde uppnås.

Det förefaller emellertid som om det inte är en allmän företeelse att så snart behov därav föreligger vidta betryggande åtgärder av nyssnämnt slag. Detta aktualiserar frågan huruvida gällande bestämmelser är otillfredsställande utformade och om kontrollen över deras efterlevnad är otillräcklig.

Med stöd av det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få rikta följande frågor:

Anser statsrådet nuvarande bestämmelser tillfredsställande när det gäller att på ett ur sanitär synpunkt godtagbart sätt trygga bortforsling och tömning av muddermassor? Om så icke är fallet, överväger statsrådet några initiativ i syfte att skärpa dessa bestämmelser samt att säkerställa en effektiv kontroll över deras efterlevnad?

Denna anhållan bordlades.

§ 5

Interpellation ang. ungdomsarbetslösheten

Ordet lämnades på begäran till

Herr ADOLFSSON (h), som yttrade:

Herr talman! Arbetslösheten har under de senare åren ökat avsevärt och är i dag mycket stor. Ett förhållande som är speciellt oroande är det stora antalet arbetslösa ungdomar. För flertalet av dagens ungdomar är arbetslöshet en

ny situation, som i sin tur för med sig andra allvarliga problem.

De yrkesinriktade ungdomarna har i dag sämre möjligheter att få arbete än tidigare. Många ungdomar lever i dag på arbetslöshetsunderstöd. Genom arbetslöshet uppstår problem inte bara för de berörda ungdomarna utan också för deras föräldrar. Arbetslöshet innebär också en icke önskvärd psykologisk press på de överksamma ungdomarna. Hos dessa ungdomar uppstår lätt en felaktig och snedvriden bild av samhället. Det är uppenbart att dagens ungdomsarbetslöshet är ett allvarligt problem.

Ett beklagligt förhållande är att drygt 6 200 lediga platser finns i de kommunala yrkesskolorna, samtidigt som 5 200 ungdomar under 22 år är arbetslösa.

Åberopande det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få ställa följande frågor:

Vill herr statsrådet lämna kammaren en utförlig redovisning av ungdomsarbetslösheten samt de åtgärder regeringen vidtagit på grund av densamma?

Vilka åtgärder har regeringen vidtagit med anledning av att antalet vakanta yrkesskoleplatser är större än antalet arbetslösa ungdomar?

Denna anhållan bordlades.

§ 6

Interpellation ang. principerna för befrielse från erläggande av investeringsavgift

Ordet lämnades på begäran till

Herr VIGELSBO (cp), som yttrade:

Herr talman! Under senare tid har det införts en rad restriktioner beträffande det oprioriterade byggandet. En av dessa restriktioner är den 25-procentiga investeringsavgiften, från vilken Kungl. Maj:t har möjlighet att medge befrielse.

Interpellation ang. principerna för befrielse från erläggande av investeringsavgift

I det följande skall återges två exempel på hur möjligheten att medge befrielse från investeringsavgift tillämpas av Kungl. Maj:t. En missionsförsamling har ansökt om befrielse från att erlägga investeringsavgift vid om- och tillbyggnad av en församlingens tillhörig samlingslokal. Lokalen utnyttjas även av andra föreningar på orten. Projektet var kostnadsberäknat till 101 000 kronor och genom insamlingar bland ortens befolkning hade virke och annat material erhållits i betydande utsträckning. Länsarbetsnämnden tillstyrkte befrielse från investeringsavgift, men Kungl. Maj:t avslog församlingens anhållan.

Ungefär samtidigt planerades byggandet av en bensinstation på en annan ort inom samma län. Kostnaderna för detta projekt beräknades till 190 000 kronor. På orten fanns tidigare två bensinstationer. Byggherren ansökte om befrielse från erläggande av investeringsavgift och länsarbetsnämnden tillstyrkte. Kungl. Maj:t biföll framställningen.

Enligt min mening synes det märkligt att sistnämnda projekt befrias från investeringsavgift medan det förstnämnda icke erhåller sådan befrielse. En redogörelse för de principer som tillämpas vid avgörandet av dylika framställningar är därför på sin plats.

Med hänvisning till det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få ställa följande fråga:

Vill statsrådet redovisa vilka principer som tillämpas vid beslut om be-

frielse från erläggande av investeringsavgift?

Denna anhållan bordlades.

§ 7

Ordet lämnades på begäran till

Herr ELIASSON i Sundborn (cp), som yttrade:

Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren ville besluta, att tiden för avgivande av motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 27, med förslag till ändringar i regeringsformen, m. m., måtte med hänsyn till ärendets omfattning utsträckas till det sammanträde som infaller näst efter femton dagar från det propositionen kom kammaren till handa, d. v. s. första plenum efter lördagen den 24 innevarande februari.

Denna hemställan bifölls.

§ 8

Meddelande om enkel fråga

Meddelades, att herr talmannen tillställts en enkel fråga av fröken *Ljungberg* (h) till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående beskattningen av vissa tävlingsvinster.

§ 9

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 16.05.

In fidem
Sune K. Johansson

Onsdagen den 14 februari

Kl. 14.00

§ 1

Justerades protokollet för den 6 innevarande februari.

§ 2

Meddelande ang. arbetsplenium onsdagen den 21 februari

Herr TALMANNEN yttrade:

Kammarens arbetsplenium onsdagen den 21 februari, som i den preliminära planen utsatts till kl. 10.00 eller 14.00, kommer att börja kl. 14.00.

§ 3

Meddelande ang. plan för behandling i kamrarna av utskottsutlåtanden

Herr TALMANNEN yttrade:

Till kammarens ledamöter har utdelats en preliminär plan för behandling i kamrarna av utskottsutlåtanden under vårsessionen fram till påskuppehållet. Planens fullföljande är beroende av bl. a. om aviserade propositioner avlämnas å tid som preliminärt uppgivits från departementen. För tiden efter påskuppehållet kommer plan att lämnas senare.

§ 4

Föredrogs var för sig följande, vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda men då bordlagda interpellationsframställningar, nämligen av:

herr *Lorentzon* (vpk), till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående bortforslingen av mudermassor,

herr *Adolfsson* (h), till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående ungdomsarbetslösheten, och

herr *Vigelsbo* (cp), till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående principerna för befrielse från erläggande av investeringsavgift.

Kammaren biföll dessa framställningar.

§ 5

Föredrogs statsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1968/69 för kungl. hov- och slottsstaterna.

Vad utskottet hemställt bifölls.

§ 6

Föredrogs statsutskottets utlåtande nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1968/69 inom civildepartementets verksamhetsområde.

Punkterna 1—8

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 9

Lades till handlingarna.

§ 7

Föredrogs vart efter annat statsutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1968/69 till oförutsedda utgifter, och

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen behandlade för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 8

Ändrad ordning för vissa anslags uppförande i statsbudgeten

Föredrogs statsutskottets utlåtande nr 15, i anledning av motioner om ändrad ordning för vissa anslags uppförande i statsbudgeten.

I de likalydande motionerna I: 620 av herr *Strandberg* och II: 774 av herr *Magnusson* i Borås m. fl., hade hemställts,

dels att riksdagen måtte med avslag på Kungl. Maj:ts proposition nr 1, såvitt här var i fråga, ur budgeten, med undantag för anslag under beteckningen »avlöningar», avföra samtliga anslagsposter som ej överstege 600 000 kr. samt anslag till kommittéer under andra—åttonde och tionde—tolfte huvudtitlarna,

dels att anslag till Omkostnader hos diverse myndigheter måtte beräknas till vissa angivna belopp under andra, fjärde—åttonde och tionde—tolfte huvudtitlarna,

dels att reservationsanslag till Diverse utgifter måtte beräknas till vissa angivna belopp under andra—åttonde och tionde—tolfte huvudtitlarna,

dels att riksdagen måtte, med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, såvitt här var i fråga, besluta att samtliga omkostnadsanslag överstigande 600 000 kr. under andra—åttonde och tionde—tolfte huvudtitlarna skulle vara obetecknade samt minskas med vardera en tiondel av det föreslagna anslagsbeloppet,

dels att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att under de avförda anslagen föreliggande medelsbehov måtte i mån av medelstillgång tillgodoses inom ramen för varje huvudtitels här ifrågavarande anslag,

dels att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om sådan ändring av de administrativa reglerna beträffande omkostnadsanslag, att dessa såsom maximerade totalbelopp utan

bindande specificering ställdes till vederbörande myndigheters förfogande,

dels att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa att vid varje budgetårs slut till riksdagen lämnades en redovisning för användningen under förflutna budgetår av anslagen till Diverse utgifter och till Omkostnader hos diverse myndigheter.

Utskottet hemställde, att riksdagen måtte avslå motionerna I: 620 och II: 774.

Reservation hade avgivits av herrar *Kajser*, *Ottosson*, *Holmberg*, *Bohman* och *Björkman* (samtliga h), som ansett att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte i anledning av motionerna I: 620 och II: 774

1. godkänna i motionerna förordad överflyttning av medel från sak- och bidragsanslag till anslag till Diverse utgifter respektive Omkostnader hos diverse myndigheter, vilken överflyttning beräknades medge en total minskning av medelsbehovet med omkring 10 procent,

2. godkänna i motionerna förordad ändring beträffande vissa angivna större omkostnadsanslag, vilken ändring beräknades medge en total minskning av medelsbehovet med omkring 10 procent,

3. hos Kungl. Maj:t hemställa att efter utgången av varje budgetår till riksdagen lämnades en redovisning för användningen under budgetåret av de i motionerna föreslagna anslagen till Diverse utgifter respektive Omkostnader hos diverse myndigheter.

Utskottets hemställan föredrogs; och anförde därvid:

Herr **BJÖRKMAN** (h):

Herr talman! Det är nionde året i följd som vi från högerhåll framlägger denna motion om ändrad ordning för vissa, de s. k. småanslagens uppförande i budgeten. Vi har hittills inte vunnit gehör för denna rationalisering och koncentration av det stora antalet småposter i budgeten.

En avvikelse från tidigare års mo-

Ändrad ordning för vissa anslags uppförande i statsbudgeten

tioner har vi emellertid gjort. Vi har uteslutit bilagorna med specifikationer över de anslagsposter som enligt vår mening borde sammanföras. Enbart dessa bilagor omfattade tretton sidor. Det rörde sig om sammanlagt omkring 230 anslagsposter »Omkostnader» och »Diverse utgifter» under 500 000 kronor. Det är alltså ett avsevärt antal poster som skulle kunna sammanföras, varigenom en förenkling kunde åstadkommas. Vi har således gjort en besparing åtminstone i fråga om tryckningskostnaderna och har därvidlag föregått med gott exempel, eftersom syftet med vår motion ju bl. a. är att åstadkomma besparingar.

I statsutskottets utlåtande i fjol — det hade samma nummer som årets utlåtande, nämligen nr 15 — erinrade utskottsmajoriteten om den utredning som pågick och som utfördes av statskontoret i samråd med riksrevisionsverket rörande bokföring, kostnadsredovisning och programbudgetering inom statsverksamheten. Det är möjligt att statsutskottet gjorde en sådan hänvisning även något år tidigare när denna utredning sattes i gång. Vad vi anført i motionerna förutsattes, enligt vad utskottet då uttalade, komma under övervägande i samband med utredningsarbete, och därmed avstyrktes motionerna.

I år förekommer dock inte detta åberopande av nämnda utredning, ty den är slutförd. Nej, i år inskränker sig utskottet till följande korta uttalande: »Då några skäl för ett ändrat ståndpunkstagande inte föreligger avstyrker utskottet bifall till de förevarande motionerna.» Trycksvärtan på detta utskottsutlåtande eller kanske snarare förslag till utlåtande hade när det kom upp till behandling i plenum i statsutskottet knappt hunnit torka förrän riksdagsledamöterna på sina bänkar fick försvarskostnadsutredningens första delbetänkande Ekonomisystem för försvar-

Enligt pressreferaten är principen för detta system en strävan till effektivitet på samma sätt som inom näringslivet. Chefen får en klumpsumma att röra sig med och har ekonomiskt ansvar för resultatet, vilket bör medföra ett starkare kostnadsmedvetande hos alla, bättre samordning, större balans och decentraliserat ansvar.

För några dagar sedan fattade regeringen i konselj beslut om att programbudgetering skall prövas inom ett stort antal områden. Vad vi alltså eftersträvat med våra motioner i nio år men inte lyckats få förståelse för här i riksdagen vinner uppenbarligen terräng på andra håll utanför detta hus. Motionerna har följaktligen så till vida inte blivit utan resultat.

Med det anförda ber jag, herr talman, att få yrka bifall till den vid statsutskottets utlåtande nr 15 fogade reservationen av herr Kaijser m. fl.

Herr LINDHOLM (s):

Herr talman! Det är alldeles riktigt som herr Björkman säger att högern under nio års tid har motionerat på denna punkt. Man har regelmässigt velat få till stånd en schablonsänkning av vissa omkostnadsanslag med 10 procent och det är detta vi har motsatt oss. Däremot har vi medverkat till programbudgetering och har inte heller varit ovilliga till rationaliseringar i syfte att skapa besparingar och större överskådlighet i budgeteringen.

Herr Björkman hänvisar nu till att vi i utlåtandet i år anført att det inte framkommit några nya skäl som motiverar ett ändrat ståndpunkstagande. Kammarens ledamöter torde också ha uppmärksammat att argumenteringen för motionen i år är praktiskt taget exakt densamma som tidigare år, dock med den skillnaden att herr Björkman nu tycks vara mera nöjd med utvecklingen än han tidigare varit.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Anslag till allmänna beredskapsarbeten m. m.

Herr BJÖRKMAN (h):

Herr talman! Jag skall ge herr Lindholm rätt i att jag är mera nöjd med utvecklingen, men jag är därför inte mera nöjd med utskottets utlåtande i år.

Härmed var överläggningen slutad.

Herr talmannen gav propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på bifall till reservationen; och fann herr talmannen den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Herr Björkman begärde emellertid votering, i anledning varav efter given varsel följande voteringsproposition upplästes och godkändes:

Den, som vill, att kammaren bifaller statsutskottets hemställan i utskottets utlåtande nr 15, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit reservationen av herr Kaijser m. fl.

Sedan kammarens ledamöter härefter intagit sina platser och voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst, verkställdes omröstning genom uppresning. Herr talmannen tillkännagav, att han funne flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Herr Björkman begärde emellertid rösträkning, varför votering medelst omröstningsapparat verkställdes. Därvid avgavs 162 ja och 27 nej, varjämte 2 av kammarens ledamöter förklarade sig avstå från att rösta.

Kammaren hade alltså bifallit utskottets hemställan.

§ 9

Föredrogs statsutskottets utlåtande nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser för-
2* — Andra kammarens protokoll 1968. Nr 7

svarsdepartementets verksamhetsområde.

Punkten 1

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 2

Lades till handlingarna.

§ 10

Föredrogs vart efter annat statsutskottets utlåtanden:

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde,

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde,

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde,

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser anslag till studiemedelsfonden, och

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser anslag till jubileumsgåva till Finland.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 11

Anslag till allmänna beredskapsarbeten m. m.

Föredrogs statsutskottets utlåtande nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts pro-

Allmänna beredskapsarbeten m. m.

position angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte motioner.

*Punkten 1***Allmänna beredskapsarbeten m. m.**

Kungl. Maj:t hade i propositionen nr 2, bilaga 7 (punkt 1, s. 31) föreslagit riksdagen att till Allmänna beredskapsarbeten m. m. på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I de likalydande motionerna I: 555 av herrar *Dahlén* och *Bengtson* samt II: 714 av herrar *Hedlund* och *Wedén* hade hemställts att riksdagen måtte till Allmänna beredskapsarbeten m. m. på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet hemställde,

att riksdagen måtte med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 555 och II: 714 till Allmänna beredskapsarbeten m. m. på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Reservation hade avgivits av herrar *Nyman* (fp), *Per Jacobsson* (fp) och *Nils-Eric Gustafsson* (cp), fru *Elvy Olsson* (cp) samt herrar *Ståhl* (fp), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Nihlfors* (fp), *Nilsson* i Tvärålund (cp) och *Westberg* (fp), som ansett att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 555 och II: 714 till Allmänna beredskapsarbeten m. m. på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservations-

anslag av 80 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Punkten föredrogs; och anförde därvid:

Herr *GUSTAFSSON* i Skellefteå (fp):

Herr talman! Statsutskottets tredje avdelning har i år att behandla ett mycket stort antal motioner som rör arbetsmarknadspolitiska frågor, ett väsentligt större antal än vi haft under tidigare år. Det visar att intresset för arbetsmarknadspolitiken av kända skäl är särskilt stort just nu. En del tidningar har talat om en arbetslöshetspsykos, men det är enligt min mening att överdriva. Det intresse som här kommer till uttryck är väl ganska naturligt.

Vi får återkomma till arbetsmarknadspolitiken i samband med den egentliga behandlingen av huvudtiteln, då vi har tillfälle att diskutera saken mer grundligt än nu, när det endast gäller ett detaljfrågor. Redan nu finns emellertid anledning att understryka att det är ytterst angeläget att arbetsmarknadsmyndigheterna förfogar över medel för att effektivt hjälpa dem som av olika anledningar blir arbetslösa. Löntagarna i vårt land har lyckligtvis förhållit sig välvilliga till nödvändiga strukturrationaliseringar trots att dessa medför minskad sysselsättning och, åtminstone tillfälligt, arbetslöshet. Men förutsättningen för att denna positiva inställning skall bestå är att löntagarna får tydliga bevis på att vi är beredda att göra vad som kan göras för att omställningen skall medföra så små olägenheter som möjligt för dem som närmast berörs.

Det motionspar från mittenpartierna som behandlas under förevarande punkt i utlåtandet och vari föreslås att riksdagen skall på tilläggsstat anvisa 80 miljoner kronor till beredskapsarbeten — alltså 50 miljoner mer än regeringen föreslår — har tillkommit dels därför att motionärerna med hänsyn till arbetslöshetens omfattning anser att an-

slaget kommer att behövas, dels därför att ett bifall till motionerna skulle visa att riksdagen är beredd att ställa nödvändiga medel till förfogande.

Utskottsmajoriteten anför att tillgängliga ytterligare uppgifter om den registrerade arbetslösheten och en därpå grundad bedömning av utvecklingen enligt utskottsmajoritetens mening inte nu kan motivera en medelsanvisning utöver Kungl. Maj:ts förslag. Det är väl ett påstående som man kan ha delade meningar om. Antalet vid arbetsförmedlingen anmälda arbetslösa uppgick i mitten av januari i år till 64 366 personer. Antalet personer i beredskapsarbeten var 18 417 och under omskolning 30 172. Tillsammans utgör dessa grupper i runt tal 113 000 personer. Man kan väl inte hävda att alla dessa är arbetslösa, men siffrorna ger dock ett begrepp om omfattningen av de besvär som vi har med sysselsättningen just nu.

De som är anmälda som arbetslösa och de som sysselsätts i beredskapsarbeten utgör tillsammans omkring 82 000 personer. Av dessa har alltså inte mer än en fjärdedel kunnat placeras i beredskapsarbeten. Det är svårt att göra gällande att det är ett tillfredsställande resultat. När man tar del av arbetslöshetssiffrornas utveckling visar det sig också att ökningen av antalet personer i beredskapsarbete ingalunda kunnat hålla jämna steg med ökningen av antalet anmälda arbetslösa från december 1967 till januari 1968. Antalet arbetslösa har nämligen stigit från 43 315 till 64 366, d. v. s. med nära 50 procent, medan antalet personer i beredskapsarbete bara har ökat från 16 386 till 18 417, vilket innebär en ökning med knappt 13 procent. Det kan säkerligen påvisas att också andra omständigheter än brist på medel medverkar till att beredskapsarbeten inte kunnat tillkomma i takt med stegringen av arbetslösheten, men att förhållandet inte är tillfredsställande bör vi ändå kunna

Allmänna beredskapsarbeten m. m.

enas om. Även utskottsmajoriteten tycker jag borde ha kunnat konstatera detta.

I början av mitt inlägg talade jag något om strukturomvandlingen inom näringslivet. Härtill kommer att vi finner oss i en konjunktursvacka och att det inte finns några säkra tecken på konjunkturuppgång, i varje fall inte under första hälften av år 1968. En betydande del av arbetslösheten kan naturligtvis skrivas på konjunkturons konto. Åtgärder för att komma till rätta med den sortens arbetslöshet bör vidtas snabbt och i första hand så att de verkar redan under innevarande budgetår. Vi har lagt fram flera förslag avsedda att förbättra sysselsättningen just under första hälften av år 1968. Ett annat förslag i samma syfte, som vi också skall behandla i dag, gäller höjning av anslaget på tilläggsstat till företagareföreningarna. Andra yrkanden med samma motivering kommer riksdagen att få ta ställning till senare.

Jag upprepar vad jag sade tidigare, nämligen att det säkerligen är av betydelse för stämningen bland de arbetslösa att riksdagen själv tar initiativ och inte endast väntar på förslag från regeringen. Det kan inte heller göras gällande att de arbeten det här är fråga om, vägarbeten, inte är en produktiv sysselsättning.

Med dessa ord vill jag, herr talman, yrka bifall till den vid utskottsutlåtnad fogade reservationen.

Herr GUSTAFSSON i Kårby (cp):

Herr talman! De pengar som det här är fråga om skall anvisas av bilskatte-medel, och det är meningen att man skall använda dem för att ytterligare utprusta vägarna. Mittenpartierna föreslår en höjning med 50 miljoner kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag. Man kan kanske fråga sig, om så mycket pengar verkligen kan användas för vägbyggande. Planeringsläget i fråga om vägbyggande torde emeller-

Allmänna beredskapsarbeten m. m.

tid vara sådant att det ger möjligheter att utöka arbetena så pass mycket.

Man hör ofta sägas att det inte är så alldeles lämpligt att anordna beredskapsarbeten på vägarna på grund av att arbetena sysselsätter så få personer och att antalet dagsverken därför blir lågt. Detta var säkerligen tidigare riktigt. Men man bör erinra sig att den nya typ av beredskapsarbeten på vägarna som nu praktiseras innebär att arbetsplatserna blir relativt stora, varigenom man får större möjligheter att utnyttja de manuella insatserna än tidigare, då de arbetsplatser där beredskapsarbete utfördes var mycket små och punktvis insatta på skilda håll i landet.

Den nya typen av beredskapsarbeten kan också ha den inverkan, att samtidigt med att många som inte längre har kvar sitt gamla arbete får sysselsättning, så sysselsätts ganska många arbetare inom andra områden, där sysselsättningen kanske inte helt avbrutits men ändå är sviktande. Jag tänker framför allt på transportsidan men också på materialsidan. Man måste komma ihåg att vi här i landet för närvarande har ett relativt stort icke utnyttjat maskinkapital för vägbyggande, vilket kan komma till användning vid beredskapsarbeten på vägarna samtidigt som de människor som har förlorat sitt ordinarie jobb ges sysselsättning.

Även utskottet är givetvis oroat av läget, och dess skrivning andas också en viss osäkerhet. Detta är naturligt. Läget har inte heller förbättrats sedan utskottets utlåtande skrevs, utan det torde i stället snarast ha försämrats. Det skulle vara märkligt om inte inom en mycket nära framtid förslag kommer att avges som visar att vad utskottet skriver är förståndigt. I utlåtandet står nämligen, att om det uppkommer »opåräknade» — nåja, ordet »opåräknade» är det kanske inte särskilt förståndigt att använda i detta samman-

hang — »behov av ytterligare medel» på denna sektor, så kan dessa tillgodoses genom förslag om ytterligare utgifter på tilläggsstat II. Reservanterna menar väl, att många tecken tyder på att det finns anledning att också på detta område komma till snara beslut och att ytterligare medel därför snarast bör anslås. Det skall bli intressant att få höra av utskottets talesman huruvida det inte är riktigt att det inom en mycket närliggande tid kommer att krävas medel utöver vad utskottsmajoriteten här har tillstyrkt. Genom bifall till den reservation som föreligger kan vi redan i dag åstadkomma en gardering härvidlag.

Jag yrkar bifall till reservationen.

Herr FAGERLUND (s):

Herr talman! I anledning av detta utskottsutlåtande beträffande tilläggsstat II föreligger en reservation.

Jag tror det är viktigt att påpeka, att Kungl. Maj:t i proposition nr 2 föreslår att sammanlagt 160 miljoner kronor skall användas till allmänna och särskilda beredskapsarbeten. Den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen ligger till största delen på vad vi nu kallar särskilda beredskapsarbeten, som skall ordnas för svårplacerad äldre arbetskraft och för den arbetskraft som är lokalt bunden. Tillsammans med det belopp som arbetsmarknadsstyrelsen hade till sitt förfogande vid budgetårets ingång uppgår tillgängliga medel till 608 miljoner kronor. Propositionen bygger på det förslag som arbetsmarknadsstyrelsen har inlämnat och som har bedömts vara realistiskt. 245 miljoner kronor härav har föreslagits bli avräknade mot bilskattemedel, d. v. s. användas till väg- och gatubyggnadsarbeten. Av beloppet 245 miljoner kronor ligger 170 miljoner kronor på anslaget till allmänna beredskapsarbeten.

Utskottets majoritet tillstyrker bifall till propositionens förslag. Reservanterna vill ha ytterligare 50 miljoner kronor anvisade till allmänna beredskaps-

arbeten. Som argument hänvisar man till vad som framhållits i motionerna, nämligen att sysselsättningen har försämrats sedan Kungl. Maj:t gjorde sin bedömning och att en ökning av vägbyggandet inte bör hämmas av brist på medel.

Ett bifall till utskottsmajoritetens förslag innebär att medel ställes till förfogande för tre miljoner dagsverken i beredskapsarbeten. Detta är mer än en fördubbling från föregående år. Såsom herr Gustafsson i Kårby redan sagt anser vi det vara riktigt att om så behövs uppta ytterligare erforderliga medel på tilläggsstat II senare i vår. För min del är jag liksom herr Gustafsson i Kårby övertygad om att anslagsäskanden på tilläggsstat II kommer att göras. Det finns en hel del arbeten på gång vilka måste leda till yrkanden om större anslag.

Inom utskottet vill vi dock att man skall ta ställning till dessa saker först när möjligheter till en säkrare bedömning föreligger. Om man i likhet med herr Gustafsson i Skellefteå gör en bedömning på grundval av antalet arbetslösa den 15 januari, föreligger risk för att denna beräkning inte står sig den 15 februari. Arbetslösheten i januari kan ha påverkats av väderleksförhållanden och en hel del andra saker.

Utskottsmajoriteten anser därför att man skall vänta med bedömningen till dess att man har säkrare uppgifter. Herr Gustafsson i Skellefteå nämnde att det föreligger flera partimotioner än den nu behandlade, som syftar till anvisande av medel till arbetsmarknadsbefrämjande åtgärder. Man föreslår bl. a. anvisning på tilläggsstat av 100 miljoner kronor för beställningar avseende bistånd till u-länderna. Folkpartiet vill ha medel till ytterligare beställningar för kommunal verksamhet, och enskilda mittenpartister vill beställa försvarsmateriel i beredskapssyfte för 50 miljoner kronor.

Man kan ju fråga sig, om det finns

Allmänna beredskapsarbeten m. m.

någon gradering av dessa önskemål och om man gjort upp någon rangordning eller om det bara är fråga om olika förslag. Herr Gustafsson i Skellefteå säger att många motioner har väckts i arbetsmarknadspolitiska frågor och att intresset för arbetsmarknadspolitiken är särskilt stort. Att intresset är stort bör vi hälsa med tillfredsställelse. Den som upplevt folkpartistisk arbetslöshetspolitik med 4:20 kr. i veckan i kontantunderstöd hälsar med glädje den omsvängning som ägt rum. Jag ser den som ett bevis både på ett gemensamt intresse för att genom omskolningskurser, beredskapsarbeten etc. hjälpa dem som drabbas av strukturomvandlingen och som kanske ogärna flyttar från sin bygd och på viljan att bedriva en allmän arbetsmarknadspolitik som syftar till att åstadkomma full sysselsättning.

Med det anförda ber jag att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr GUSTAFSSON i Skellefteå (fp):

Herr talman! Jag vill erinra om vad jag sade i mitt förra anförande, att om endast 18 000 av 82 000 arbetslösa sysselsättes i beredskapsarbete är det inte något särskilt gott resultat. Det är tydligt att denna verksamhet behöver ökas även om arbetslöshetssiffrorna inte stigit sedan den 15 januari, vilket de kanske inte har gjort.

Anledningen till att jag begärde ordet var emellertid talet om folkpartiets omsvängning i denna fråga — något som jag hört påstås flera gånger, senast av statsministern i remissdebatten. Det har varit svårt för mig att få klarhet i när denna omsvängning skulle ha ägt rum, men statsministern förlade den till 1962 då vi skulle ha intagit en snäv hållning mot arbetsmarknadspolitiken.

1962 hände faktiskt någonting. Vi väckte nämligen då en motion om utredning av arbetsmarknadsfrågorna. Dessförinnan hade frågorna utretts i en de-

Omställningsbidrag till vissa fiskare

legation för vilken jag var ordförande, och jag blev ganska häpen när jag hörde att den motionen kunde användas som bevis för att vi var negativt inställda till arbetsmarknadspolitiken. Jag har därför efteråt läst igenom motionen, och jag kan försäkra att den är klart positiv till en modern arbetsmarknadspolitik. Är det denna motion som också herr Fagerlund syftar på har det inte skett någon omsvängning alls.

Herr FAGERLUND (s):

Herr talman! Jag syftade inte alls på vad herr Gustafsson i Skellefteå nu tog upp; jag konstaterade endast att jag hade upplevt kanske inte folkpartistisk men liberalistisk arbetsmarknadspolitik med 4:20 kr. i veckan i kontantunderstöd.

Härmed var överläggningen slutad.

Herr talmannen gav propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på bifall till reservationen; och fann herr talmannen den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Herr Gustafsson i Skellefteå begärde emellertid votering, i anledning varav efter given varsel följande voteringsproposition upplästes och godkändes:

Den, som vill, att kammaren bifaller statsutskottets hemställan i punkten 1) i utskottets utlåtande nr 22, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit reservationen av herr Nyman m. fl.

Sedan kammarens ledamöter härefter intagit sina platser och voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst, verkställdes omröstning genom uppresning. Herr talmannen tillkännagav, att han funne flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Herr Gustafsson i Skellefteå

begärde emellertid rösträkning, varför votering medelst omröstningsapparat verkställdes. Därvid avgavs 126 ja och 64 nej, varjämte 1 av kammarens ledamöter förklarade sig avstå från att rösta.

Kammaren hade alltså bifallit utskottets hemställan.

Punkterna 2 och 3

Vad utskottet hemställt bifölls.

§ 12

Föredrogs vart efter annat statsutskottets utlåtanden:

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser civildepartementets verksamhetsområde,

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser statens allmänna fastighetsfond, och

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrat huvudmannaskap för serafimerlasarettet m. m.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 13

Omställningsbidrag till vissa fiskare

Föredrogs statsutskottets utlåtande nr 26, i anledning av motioner om omställningsbidrag till vissa fiskare.

Sedan utskottets hemställan föredragits yttrade:

Herr HYL TANDER (fp):

Herr talman! Föreliggande motioner anknyter till den s. k. KSA-utredningens förslag om kontant omställningsbidrag. Sådant bidrag skulle enligt för-

slaget utgå till personer, som fyllt 60 år och inte har folkpension eller liknande och som efter viss anställningstid oförskyllt drabbas av arbetslöshet. Vid långvarig anställning skulle åldersgränsen efter arbetsmarknadsstyrelsens beslut kunna sänkas till under 60 år vid arbetslöshet i samband med nedläggning av eller bestående driftsändring hos vederbörande företag.

Herr Erik Filip Petersson m. fl. har i ett särskilt yttrande till utredningens betänkande framhållit, att det inte finns skäl att från möjligheterna att erhålla omställningsbidrag utesluta stora grupper av människor, t. ex. småföretagare, lantbrukare, entreprenörer och underleverantörer, vilka blivit utan arbete och utkomstmöjligheter på grund av omständigheter över vilka de själva inte kunnat råda.

I motionerna har vi föreslagit, att en mycket begränsad grupp skulle komma i fråga för omställningsbidrag, nämligen de fiskare som drabbats av antikvicksilverpropagandan, sannerligen en sak som de själva inte haft möjligheter att påverka men som drabbat många av dem mycket hårt, speciellt dem som är över 60 år. Tillgängligt material visar, att en mycket stor del av dessa fiskare befinner sig i denna åldersgrupp.

Vi anser att denna grupp mycket väl skulle kunna inrangeras bland dem som arbetsmarknadsstyrelsen skulle äga förklara berättigade till omställningsbidrag. Hade t. ex. fiskarna runt Väneren varit sammanslutna till ett driftföretag och anställda i detta, så skulle enligt KSA-utredningens förslag omställningsbidrag utgå till dem. Detta belyser hur litet det är som avgör, om vederbörande skall komma i fråga för bidrag eller inte. Faktum är att de drabbade i båda fallen har samma svårigheter.

Då enligt förslaget kostnaderna för omställningsbidrag och därmed sammanhängande förvaltningskostnader skulle helt bestridas av statsmedel, an-

ser vi motionärer att det är en rättvisefråga, att alla som oförskyllt drabbas av sysselsättningssvårigheter skall ha möjligheter att erhålla denna samhällets hjälp, oavsett anställnings- eller arbetsform.

Utskottet anser att riksdagen bör pröva frågan om kontant stöd till vissa arbetslösa i ett sammanhang och anser det olämpligt att nu gå in på den sakprövning som ett bifall till motionerna skulle kräva. Jag förutsätter, herr talman, att utskottet i sak är positivt inställt till motionernas syfte, något som kommer att visa sig den dag ett förslag i ärendet föreligger. Jag vill gärna ha denna uppfattning bekräftad av utskottets talesman.

Riksdagens arbete är som vi alla vet formbundet; det följer gärna vissa linjer, och man går ogärna utanför de linjerna. Förhoppningen att man skulle vara beredd att acceptera en ovanlig men enligt vår mening ingalunda omöjlig ärendesgång — vilket ju ett bifall till motionerna skulle innebära — var kanske därför överdriven. Då den aviserade propositionen beräknas komma att lämnas till riksdagen redan i slutet av innevarande månad — närmare bestämt den 27 februari 1968 — och det i samband därmed blir anledning att återkomma till denna angelägna delfråga i ett större komplex, som sannerligen också det är angeläget, har jag, herr talman, inget yrkande.

I detta anförande instämde herrar *Börjesson* i Falköping (cp), *Berglund* (fp) och *Andersson* i Örebro (fp).

Herr **FAGERLUND** (s):

Herr talman! Utskottet har uttalat att det är svårt att pröva detta förslag nu, och att skriva och begära ändringar i en proposition som man beräknar skall läggas fram den 27 februari, d. v. s. om en vecka, tror utskottet är utsiktslöst. Däremot kan man väl säga att detta är något som skall prövas, och vi hoppas väl alla att de som drabbats av

Anslag till statens hantverks- och industrilånefond, m. m.

oförvållad arbetslöshet skall få ett så gott bidrag som möjligt. Med den förhoppningen yrkar jag bifall till utskottets hemställan.

Herr **HYLTANDER** (fp):

Herr talman! Jag kanske måste förtydliga mig för att få det positiva besked i sakfrågan som jag efterlyste av utskottets talesman. Kan jag tolka det besked som nu lämnades som en positiv inställning i sak?

Herr **FAGERLUND** (s):

Herr talman! Vi har ju inte tagit upp sakfrågan till någon större debatt, och det finns väl många aspekter på den. Men jag tror att man skall hålla frågan öppen och försöka göra så mycket som möjligt för alla som drabbas av omställning och för svärplacerad arbetskraft så att de på något sätt kommer med i det allmänna stödet.

Efter härmed slutad överläggning biföll kammaren utskottets hemställan.

§ 14

Anslag till statens hantverks- och industrilånefond, m. m.

Föredrogs statsutskottets utlåtande nr 27, i anledning av motioner om anslag på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 till statens hantverks- och industrilånefond, m. m.

I de likalydande motionerna I: 609 av herr *Ernulf* och II: 761 av herr *Andersson* i Örebro m. fl. hade hemställts, såvitt nu var i fråga, att riksdagen måtte besluta 1) att lånetaket för direktlån från företagareföreningarna höjdes till 150 000 kr. att gälla från och med den 1 mars 1968 eller den tidigare dag som riksdagsbehandlingen gjorde möjlig och 2) att på tilläggsstat för budgetåret 1967/68 till Statens hantverks- och industrilånefond anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kr.

Utskottet hemställde, att riksdagen måtte avslå motionerna I: 609 och II: 761 i vad de avsågo

1. höjning senast från och med den 1 mars 1968 av lånetaket för direktlån från företagareföreningarna,

2. medelsanvisning på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68.

Reservation hade avgivits av herrar *Nyman* (fp), *Per Jacobsson* (fp) och *Nils-Eric Gustafsson* (cp), fru *Elvy Olsson* (cp) samt herrar *Ståhl* (fp), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Nihlfors* (fp), *Nilsson* i Tvärålund (cp) och *Westberg* (fp), som ansett att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte med bifall till motionerna I: 609 och II: 761, såvitt nu var i fråga,

1. besluta att lånetaket för direktlån från företagareföreningarna höjdes till 150 000 kr. från och med den 1 mars 1968,

2. till Statens hantverks- och industrilånefond på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 på kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kr.

Utskottets hemställan föredrogs; och anförde därvid:

Herr **GUSTAFSSON** i Skellefteå (fp):

Herr talman! Det förslag vi här behandlar avser sysselsättningsfrämjande åtgärder som vi anser det vara motiverat att vidta redan under innevarande budgetår. Förslaget om att höja lånetaket för direktlån från företagareföreningarna till 150 000 kronor fr. o. m. 1 mars 1968 och att i samband därmed höja anslaget till företagareföreningarnas låneverksamhet med 20 miljoner kronor har alltså tillkommit därför att denna låneverksamhet har en sysselsättningsfrämjande effekt och därför att det är angeläget att föreningarna så snart som möjligt får besked om förändringen. Det är alldeles klart att det är vär-

Anslag till statens hantverks- och industrilånefond, m. m.

defullare om beslutet träder i kraft fyra månader tidigare än vad som kan bli fallet om man väntar med att fatta beslut tills propositionen om företagareföreningarnas organisation kommer.

Utskottet anser nu tydligen, kan jag läsa mellan raderna, att en höjd gräns för direktlånen skulle innebära att man föregriper behandlingen av propositionen, som ju beräknas avlämnas i mitten av mars. Det kan man möjligen hävda, om man är osäker om huruvida denna gräns behöver höjas. Men det är vi inte. Vi är på det klara med att den bör höjas. Därför kan ett beslut om höjning ingalunda innebära att man går händelserna i förväg.

Gränserna för direktlånen har ju varit desamma ända sedan 1960. Det förefaller alldeles tydligt att det är motiverat med en höjning. Det är inte endast försämringen av penningvärdet sedan 1960 som motiverar detta, utan även den ökning av kraven på maskinutrustning och lokaler som ägt rum under tiden sedan dess.

Det kan ju inte heller bestridas att de mindre företagen har stor betydelse ur både produktions- och sysselsättningssynpunkt. De fusioner och de samarbetsavtal som förekommer i stor utsträckning just nu, i större utsträckning än tidigare, är ju led i en övergång till större enheter på vissa betydelsefulla områden inom näringslivet. Men denna förskjutning mot större företag får inte tolkas som om de mindre företagen skulle komma att försvinna eller förlora i betydelse. Det kommer nog att finnas lämpliga arbetsuppgifter i fortsättningen även för den företagsformen. Även dessa företag behöver kapital för rationalisering av verksamheten och för de förändringar som utvecklingen kan komma att framtvunga. Det är därför motiverat att understödja de mindre företagens rationalisering och utveckling, och det sker bl. a. genom att ge större resurser till företagareföreningarna.

Jag ber därför att få yrka bifall till reservationen.

I detta anförande instämde herr *Westberg* (fp).

Herr *ANDERSSON* i Örebro (fp):

Herr talman! I föreliggande motioner som statsutskottet har behandlat i sitt utlåtande nr 27 tar vi motionärer upp frågorna angående höjning av lånetaket och ökat kapitaltillskott till hantverks- och industrilånefonden. Herr Gustafsson i Skellefteå har ju redogjort för våra förslag och framhållit att vi vill ha en höjning upp till 150 000 kronor av lånetaket på företagareföreningarnas direktlån och 20 miljoner kronor på tilläggsstat II till hantverks- och industrilånefonden.

Det har ju i olika sammanhang hävdats, och det med all rätt, att de mindre och medelstora företagen har utomordentligt svårt att på ett tillfredsställande sätt ordna sin kapitalförsörjning. Mot bakgrunden av dessa företags minskade självfinansieringsgrad utgör företagareföreningarnas kapitalutlåning från statens hantverks- och industrilånefond ett mycket viktigt komplement för deras kapitalförsörjning.

De mindre och medelstora företagen är från såväl produktions- som sysselsättningssynpunkt av utomordentligt stor betydelse för vårt land. Därför måste det vara en framsynt planering att på olika sätt underlätta rationalisering och utveckling av denna företagsgrupp. De mindre och medelstora företagen spelar alltså en mycket betydelsefull roll i vårt samhälle och behöver därför en bättre ordnad kapitalförsörjning, detta inte bara därför att de svarar för en stor del av produktionen och sysselsättningen utan också därför att de i så hög grad leder den tekniska utvecklingen. Detta påstående kan kanske verka överraskande, men undersökningar i Amerika har visat, att det faktiskt ligger till på det sättet. I undersökningarna har också redovisats skälen för att

Anslag till statens hantverks- och industrilånefond, m. m.

de mindre företagen ofta har större förutsättningar än de stora koncernerna då det gäller nyskapande. Det finns en naturlig tendens inom de stora företagen och deras utvecklings- och forskningsavdelningar att i första hand syssla med marginella förbättringar av tidigare produkter och produktionsmetoder. Helt avvikande idéer har svårt att göra sig gällande i en stor organisation; nya uppslag och idéer fastnar lätt på vägen i administrationen. Det är vid lanserandet av nyskapande idéer som det lilla företaget har ett övertag. Ser man på utvecklingen i Sverige kan man också konstatera, att många storföretags köp av mindre företag har berott på att de velat komma över de mindre företagens produkter och produktionsidéer.

Utskottet framhåller i utlåtandet, att beslut om lånebeloppsgränserna och anslag till statens hantverks- och industrilånefond bör behandlas i samband med den väntade propositionen om företagareföreningarnas organisation och verksamhet.

I dagens besvärliga arbetsmarknads-läge finns det enligt min mening alla skäl till att dels höja lånetaket, dels stärka statens hantverks- och industrilånefond. Företagareföreningarna kan kanske på ett helt annat sätt än de andra, statliga kreditorganen snabbt se till att det lämnas kapital till företagen. Nu ligger lånegränsen vid 75 000 kronor. Skall ett företag bygga nytt eller investera på annat sätt och det kostar över 75 000 kronor blir det i regel fråga om industrigarantilån, och det tar rätt lång tid innan dessa blir godkända. Handläggningstiden är litet för lång och ofta gäller det aktuella projekt som av sådana orsaker måste falla.

Herr talman! Jag vill härmed yrka bifall till reservationen av herr Nyman m. fl.

Herr FAGERLUND (s):

Herr talman! När det gäller denna fråga kan man väl säga att ett bifall till

utskottets förslag inte innebär ett sakavgörande. Utskottet har bara tagit ställning till den del av frågan som påverkar medelsanvisningen på tilläggsstaten, d. v. s. en höjning senast den 1 mars i år av företagareföreningarnas tak för direktlån. Detta betyder att sakfrågan står öppen för avgörande i samband med den särproposition om företagareföreningarna som väntas i vår — kanske redan i mars månad. Jag vill påminna om att 1967 års riksdag beslutade att skjuta på frågan med anledning av den då pågående utredningen, som nu varit ute på remissbehandling. Skälen för att avvakta ett beslut i frågan är desamma i dag. Av reservationen framgår det också att inte heller reservationerna är så säkra, ty de skriver » — — — nu förordar gälla fr. o. m. den 1 mars 1968.» Kanske även de behöver ta sig ytterligare en funderare innan det slutgiltiga avgörandet träffas.

Jag skall kanske också påminna om att utredningen föreslog en höjning till 100 000 kronor, och det fanns inga reservationer på den punkten. Bland andra deltog från mittenpartierna herrar Stefanson och Torsten Andersson i första kammaren.

Till slut bara en ytterligare anmärkning! Kommerskollegium kan redan nu bevilja lån på belopp över 75 000 kronor.

Herr talman! Härmed ber jag få yrka bifall till utskottets hemställan.

Härmed var överläggningen slutad.

Herr talmannen gav propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på bifall till reservationen; och fann herr talmannen den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Herr Gustafsson i Skellefteå begärde emellertid votering, i anledning varav efter given varsel följande vote-ringsproposition upplästes och godkändes:

Den, som vill, att kammaren bifaller

Interpellation ang. principerna för import av textil- och konfektionsprodukter
statsutskottets hemställan i utskottets utlåtande nr 27, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit reservationen av herr Nyman m. fl.

Sedan kammarens ledamöter härefter intagit sina platser och voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst, verkställdes omröstning genom uppresning. Herr talmannen tillkännagav, att han funne flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Herr Gustafsson i Skellefteå begärde emellertid rösträkning, varför votering medelst omröstningsapparat verkställdes. Därvid avgavs 125 ja och 65 nej, varjämte 1 av kammarens ledamöter förklarade sig avstå från att rösta.

Kammaren hade alltså bifallit utskottets hemställan.

§ 15

Föredrogs vart för sig

statsutskottets utlåtanden:

nr 28, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1968/69 till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster,

nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse av staten tillhörig mark m. m.,

nr 30, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av visst äldre anslag inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, och

nr 31, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående livränta till vissa personer;

bevillningsutskottets betänkande nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, såvitt propositionen angår det promilletal, varmed skogsvårdsavgiften skall utgå för år 1968;

bankoutskottets utlåtande nr 3, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning; samt

första lagutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. och 20 § lagen den 13 november 1936 (nr 567) om domkapitel, m. m., och

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål.

Kammaren biföll vad utskotten i nämnda utlåtanden och betänkande hemställt.

§ 16

Interpellation ang. principerna för import av textil- och konfektionsprodukter

Ordet lämnades på begäran till

Herr PERSSON i Heden (cp), som yttrade:

Herr talman! Enligt uppgörelse mellan utrikesdepartementet och Sydkoreas stockholmsambassad upphävs kvoteringen av koreaimporten från 1 mars. Detta innebär att importrestriktionerna som infördes den 20 februari 1967 upphör. Med bestörtning frågar man sig vilka konsekvenser detta skall få för den svenska textilindustrin, som redan nu befinner sig i ett sådant läge att arbetslösheten inom denna industrigren snart nog kan bli total. Genom avskaffande av en tidigare synnerligen generöst tilltagen importkvot ges nu utrymme för obegränsad införsel.

Med de framställningskostnader med bl. a. synnerligen låga löner som betalas i Sydkorea är den svenska industrin helt utlämnad i denna konkurrens till dumpingpriser. Jämförelsevis kan nämnas att Danmark har satt sin kvot till

Interpellation ang. hjälpinsatser för Vietnams barn — Interpellation ang. avrundningen av månadsbelopp för folkpension

700 000 kronor och Norge till 600 000 kronor, under det att Sverige har satt sin kvot till över 40 miljoner kronor.

Stor oro råder på arbetsmarknaden, som uppvisar höga arbetslöshetssiffror. I ett sådant läge borde regeringens uppgift närmast vara att begränsa importen, i synnerhet dumpingimporten, för att härigenom öka arbetsmöjligheterna inom landet.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet få ställa följande frågor:

1. Är herr statsrådet villig att i det nuvarande krisläget inom textil- och konfektionsindustrin medverka till en omprövning av principerna för import av Tekoprodukter?

2. Är herr statsrådet villig att, om en sådan omprövning sker, pröva möjligheten att fastställa kvoten för import av Tekoprodukter till ett lägre belopp än det nu gällande?

Denna anhållan bordlades.

§ 17

Interpellation ang. hjälpinsatser för Vietnams barn

Ordet lämnades på begäran till

Herr LINDKVIST (s), som yttrade:

Herr talman! Kriget i Vietnam uppstår en hel värld. TV matar oss dagligen med rapporter om nya bombningar och bränder, om ytterligare tiotusentals människor vilkas hem utplånats, om tusentals sårade och döda civila, om barn som söker fly undan svält och dödsbringande eldvapen.

Det internationella Röda korset gör goda insatser för att tillgodose de mest påträngande hjälpbehoven, liksom lokala rödakorsavdelningar och Rädda barnen. Men frågan är om det inte, när kriget nu vidgas till en upptrappning med reguljära arméer, är hög tid för

en samlad insats av världens FN-nationer för att i första hand hjälpa barn och ungdom undan krigets fasor. Ett svenskt initiativ i den riktningen vore utomordentligt värdefullt och skulle kunna tänkas ge resultat dels med hänsyn till att vårt land står neutralt till maktblocken i världen, dels med hänsyn till de traditioner vårt land har när det gäller humanitära insatser för människor som drabbats av krig och ockupation.

Om man tvekar om utsikterna att genom FN få till stånd en allomfattande humanitär aktion för Vietnams folk, kunde ett samlat nordiskt initiativ te sig som ett alternativ. Och under alla omständigheter måste enligt min mening vårt land med eller utan andra länder nu ge frågan om en stor humanitär hjälpinsats för de vietnamesiska barnen hög prioritet. Det kan ske på många sätt. Ett är att vietnamesiska barn under den tid kriget varar får komma över till Sverige och bo i svenska fosterhem, ett annat att ordna barnbyar i länder vilkas kultur mer påminner om hemlandets, i länder där de i lugn och ro kan gå i skola och utbilda sig att en gång åter bygga upp det land som nu plundras och skövlas. En sådan insats skulle vara helt i linje med de traditioner vi har på det här området.

Med hänsyn till det anförda anhåller jag att till hans excellens statsministern få ställa följande fråga:

Är regeringen beredd ta initiativ till hjälpinsatser på bred front för Vietnams barn?

Denna anhållan bordlades.

§ 18

Interpellation ang. avrundningen av månadsbelopp för folkpension

Ordet lämnades på begäran till

Herr RINGABY (h), som yttrade:

Interpellation ang. åtgärder för att förhindra att utrymda fastigheter blir tillhåll för asociala element

Herr talman! I samband med förra årets riksdagsbeslut om basbeloppsanknytning av folkpensionerna beslutades, också i enlighet med Kungl. Maj:ts proposition nr 73/1967, att bl. a. 12 § lagen den 25 maj 1962 angående införande av lagen om allmän försäkring skulle upphöra att gälla. Det medförde att de gamla principerna i enlighet med lagen den 29 juni 1946 om folkpensionering för beräkning och utbetalning av folkpension till försäkrad, som inte tillika åtnjuter tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring, upphörde att tillämpas. Innan det ovannämnda beslutet trädde i kraft den 1 juli 1967 var det så vid utbetalning av folkpension till ifrågavarande folkpensionärer, att beloppet när det inte uppgick till helt antal kronor skulle avrundas till närmaste hela kronotal. Vid utbetalning skulle därvid denna pension — bortsett från indextillägg — anses belöpa på december månad med högst 11 kronor högre belopp än på envar av årets övriga månader. I fråga om indextilläggen skulle öretal, som hänförde sig till månaderna januari—november, anses belöpa på december.

Sedan den 1 juli 1967 tillämpas 16 kap. 4 § i lagen om allmän försäkring även för de folkpensionärer som står utan ATP. Det innebär att vid beräkning av månadsbeloppet för pensionen skall den nominella årspensionen avrundas till närmast lägre hela kronotal som är jämnt delbart med 12.

Det har från flera håll, bl. a. i dagspressen, antytts att staten på detta sätt besparar sig relativt stora penningbelopp på bekostnad av sådana folkpensionärer, som ändå ofta har det dåligt ekonomiskt ställt, nämligen de som står utanför ATP.

Med hänvisning till vad ovan anförts får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få ställa följande frågor:

1. Kan herr statsrådet upplysa kam-

maren om hur mycket alla de ifrågavarande pensionärerna tillsammans årligen går miste om i anledning av den nu generellt tillämpade avrundningsprincipen vid pensionsutbetalning?

2. Är herr statsrådet beredd medverka till sådana bestämmelser som innebär att de ifrågavarande folkpensionärerna kompenseras i de fall det sammanlagda beloppet av 12 månaders pension under året blir mindre än det nominella årsbeloppet med den nu tillämpade avrundningsprincipen?

Denna anhållan bordlades.

§ 19**Interpellation ang. åtgärder för att förhindra att utrymda fastigheter blir tillhåll för asociala element**

Ordet lämnades på begäran till

Herr FRIDOLFSSON i Stockholm (h), som yttrade:

Herr talman! I de flesta större städer i vårt land pågår för närvarande omfattande saneringsarbeten inom de egentliga cityområdena. Anledningen härtill är givetvis att man måste åstadkomma en tidsenlig stadsplanering samtidigt som äldre och förslummade fastigheter måste rivas. Sådan saneringsverksamhet kan också bli nödvändig i mindre centralt belägna delar av de större städerna.

Om saneringsarbetet skall kunna genomföras inom rimlig tid och till rimliga kostnader, måste det ske en samordning mellan fastighetsägare, hyresgäster och berörda myndigheter. Denna samordning leder ofta till en utsträckning av tiden från evakuering av hyresgästerna till avslutningen av rivningsarbetena.

Det förhållandet att stora delar av rivningsfastigheterna under längre tid står obebodda utnyttjas i många fall av ett asocialt klientel som saknar fast bo-

Interpellation ang. åtgärder för att förhindra att utrymda fastigheter blir tillhåll för asociala element

stad. I rivningsfastigheterna uppstår härigenom en kriminell slum i form av s. k. knarkarkvarter och tillhåll för alkoholister. Det är naturligt att en rivningsfastighet som på detta sätt invaderas av främmande element allvarligt kan förstöra trevnaden inom stora områden.

De senaste årens mycket kraftiga saneringsintensitet har givit vid handen att lagstiftningen då det gäller att freda fastigheterna mot ovälkomna element är minst sagt bristfällig. Inom justitiedepartementet pågår enligt uppgift en utredning för att undersöka behovet av speciella maktmedel mot de fastighetsägare som försummar sina fastigheter. Det borde vara minst lika motiverat att undersöka möjligheterna att förhindra obehörig inflyttning. Möjligheterna att med nuvarande lagstiftning komma till rätta med problemen är emellertid ytterligt begränsade.

Hälsövnadsnämndernas möjligheter att ålägga fastighetsägare att hålla fastigheterna i sådant skick att sanitär olägenhet icke uppstår för dem som uppehåller sig i byggnaden kan rimligtvis inte få tillämpas då det rör sig om människor, som utan någon som helst rättighet helt enkelt tagit de tömda fastigheterna i besittning. I vissa fall kan det dock vara befogat med ett åläggande för fastighetsägaren att se till att rivningsfastigheterna inte leder till sanitär olägenhet för de omgivande bostadskvarteren. En framkomlig väg är att genom bevakning tillse att obehöriga icke vistas i rivningsfastigheterna.

Men bevakningsuppgiften för rivningsfastigheterna bör till väsentlig del åligga polismyndigheterna. Det kan knappast vara den enskilde fastighetsägarens uppgift att utföra polisär övervakning.

Med stöd av ovanstående hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få ställa följande fråga:

Är statsrådet beredd medverka till åtgärder för att förhindra att helt eller delvis utrymda fastigheter blir tillhåll för asociala element?

Denna anhållan bordlades.

§ 20

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1968/69 för kungl. hov- och slottsstaterna;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1968/69 inom civildepartementets verksamhetsområde;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1968/69 till oförutsedda utgifter;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen behandlade för flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 53, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde;

nr 54, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 55, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

nr 56, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på till-

läggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 57, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser anslag till studiemedelsfonden;

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser anslag till jubileumsgåva till Finland;

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser civildepartementets verksamhetsområde;

nr 61, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 i vad propositionen avser staten för statens allmänna fastighetsfond;

nr 62, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrat huvudmannaskap för serafimerlasarettet m. m.;

nr 63, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1968/69 till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster;

nr 64, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse av staten tillhörig mark m. m.;

nr 65, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av visst äldre anslag inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde; och

nr 66, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående livränta till vissa personer.

§ 21

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 20, angående nordiskt institut för samhällsplanering, och

nr 22, angående vissa anslag ur kyrkofonden, m. m.

Dessa propositioner bordlades.

§ 22

Meddelande om enkel fråga

Meddelades, att herr talmannen tillställts en enkel fråga av herr *Sjöholm* (fp) till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående en allmän övergång från direkt till indirekt beskattning.

§ 23

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 15.11.

In fidem

Sune K. Johansson

Torsdagen den 15 februari

Kl. 15.30

Förhandlingarna vid detta sammanträde leddes av herr andre vice talmannen.

§ 1

Svar på fråga ang. hjälp till dem som drabbats av jordbävningkatastrofen på Sicilien

Ordet lämnades på begäran till

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena NILSSON, som yttrade:

Herr talman! Herr Gustafson i Göteborg har frågat mig vilka åtgärder regeringen vidtagit mot bakgrund av Europarådets ministerkommittés resolution den 26 januari, vari medlemsregeringarna uppmanas att sända största möjliga och effektiva hjälp till dem som drabbats av jordbävningkatastrofen på Sicilien.

Regeringen informerades skyndsamt om omfattningen av den tragiska katastrofen på Sicilien och om möjligheterna för officiella svenska hjälpinsatser. Därvid fick regeringen uppgifter som visade att man på italiensk sida bedömde sig ha tillräckliga resurser för att avhjälpa katastrofen och att man därför inte avsåg att begära internationell hjälp. Skulle de italienska myndigheterna ändra sin bedömning, kommer vi att i välvillig anda behandla eventuella framställningar om hjälp, liksom vi gjorde i samband med översvämningkatastrofen i Norditalien för något år sedan.

Vidare anförde:

Herr GUSTAFSON i Göteborg (fp):

Herr talman! Jag vill tacka utrikesministern för svaret på min fråga.

Omfattningen av jordbävningkatastrofen på Sicilien känner vi alla till, bl. a. från rapporter i tidningarna och från Danilo Dolcis besök här i Sverige i dagarna. Katastrofen berör tiotusentals människor och vi är väl därför all ense om att hjälp är motiverad. Det ansåg också Europarådets ministerkommitté som antog uttalandet om hjälp till Italien — med Sveriges och Italiens röster, om jag är riktigt undermåttad. Vidare har det förekommit spontana hjälpaktioner av Röda korset och Dolci-kommittén samt från andra håll. Allt tyder emellertid på att de åtgärder som hittills vidtagits är otillräckliga.

Utrikesministern säger i svaret: »Skulle de italienska myndigheterna ändra sin bedömning, kommer vi att i välvillig anda behandla eventuella framställningar — — —.» Jag vill då fråga: Vilka möjligheter har utrikesministern att snabbt ingripa, om det skulle komma en begäran om hjälp från de italienska myndigheterna? Såvitt jag vet har det tidigare till utrikesministerns förfogande stått ett anslag, som kunde användas vid t. ex. jordbävningkatastrofen i Skoplje för någon tid sedan. Om det kommer en liknande begäran, finns det då några möjligheter att ingripa utan att ärendet först måste presenteras i en proposition och behandlas här i riksdagen?

Min andra fråga lyder: Om privata organisationer gör insatser i detta avseende, är regeringen då villig att understödja de insatserna? I går riktades en skrivelse till statsministern från representanter för samtliga partier här i riksdagen, och man begärde däri att Danilo Dolci för sitt arbete i det aktuella området skulle få 100 000 kronor,

Svar på fråga ang. hjälp till dem som drabbats av jordbävningkatastrofen på Sicilien

d. v. s. lika mycket som hade samlats in av den svenska Dolci-kommittén. Det vore intressant om utrikesministern kunde säga någonting om den svenska regeringens inställning i det fallet.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena NILSSON:

Herr talman! Det har tydligen förbigått herr Gustafson i Göteborg att det i den resolution som antogs av ministerkommittén står att ministerkommittén »rekommenderar Europarådets medlemsregeringar att inför denna olycka, i så stor utsträckning och så effektivt de kan, lämna sådant bistånd som Italien må begära — — —.»

Italien har inte begärt något sådant bistånd, och i det läget har vi ansett att vi inte skall vidta några åtgärder. Dessutom kan jag tala om för herr Gustafson att vi på direkt förfrågan hos det italienska utrikesministeriet har meddelats att »ingen internationell vädjan är påtänkt, enär läget håller på att normaliseras».

Vidare kan jag nämna att inte heller Röda korset här i Sverige har vidtagit några speciella åtgärder — inte satt i gång insamlingar e. d. — eftersom det internationella Röda korset icke har sänt ut någon hjälpappell, också det i enlighet med det italienska Röda korsets och den italienska regeringens mening. Jag förstår inte vad vi i ett sådant läge skulle ha för anledning att rycka in — allra helst som genom Svenska röda korsets försorg, trots att det internationella Röda korset inte har tänkt skicka ut någon hemställan om hjälp, från Lions clubs, från Föreningen Rädda barnen, från den svenska Dolci-kommittén och från Sveriges frikyrkoråd redan ställts till förfogande i runt tal 260 000 kronor.

På den direkta fråga som herr Gustafson i Göteborg ställde huruvida jag, i händelse en hemställan görs från italienska regeringen, skulle ha möjlighet

att snabbt fatta ett beslut om att ställa pengar till förfogande, kan jag svara att den möjligheten står mig till buds.

Herr GUSTAFSON i Göteborg (fp):

Herr talman! Jag har resolutionen framför mig. Där står det att man uppmanar regeringarna att ge den hjälp »varav Italien kan ha behov». Det är så saken är formulerad i originalresolutionen, som jag alltså har här. Och att det finns ett behov av hjälp i Italien är väl odiskutabelt.

Utrikesministern hänvisade till de privata spontana hjälpaktioner som gjorts, och jag antar att utrikesministern tycker det är bra att man från olika håll har ingripit. Det visar att den italienska regeringens bedömning kanske är litet för optimistisk. Och den italienska representant, som deltog i ministerkommitténs ställföreträdarsammanträde, hade givetvis inte röstat för en resolution av detta slag, om han på förhand hade bedömt frågan så, att Italien inte skulle behöva någon hjälp. Det var elva dagar efter det att katastrofen hade inträffat.

Nåja, detta har mindre betydelse. Det viktiga i sammanhanget är att det från regeringshåll uttalats, att så fort det kommer en officiell framställning från Italien är man redo att snabbt ingripa. Jag hoppas att jag får tolka utrikesministerns uttalande så, att man är positiv till de frivilliga hjälpinsatser som har gjorts.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena NILSSON:

Herr talman! I den text som jag har tillgänglig står det faktiskt, i överensstämmelse med den översättning som jag meddelade, »such aid as Italy may require». Jag förstår inte hur herr Gustafson i Göteborg skulle kunna få detta till någonting annat än det jag har meddelat kammaren.

Svar på fråga ang. åtgärder för att begränsa utsläppet av kvicksilverhaltigt avloppsvatten i Östersjön

Jag vill understryka att jag tror att det kan finnas ett behov av hjälp. Men om Italien självt anser sig kunna klara de problem som landet har ställts inför, så kunde det faktiskt misstolkas om vi nu, trots att Italien ingen hjälp begärt, skulle förklara att vi anser att det finns ett hjälpbehov av det slag att den svenska regeringen skall ta ett initiativ. — Tänk bara efter, herr Gustafson, hur det skulle ha ställt sig om Sverige befunnit sig i en liknande situation. Låt mig säga att vi då, exempelvis på en direkt förfrågan från ett annat lands regering huruvida vi behövde hjälp, skulle ha förklarat att vi klarar saken själva men att denna andra regering ändå skulle ha beslutat ingripa. Jag tror inte att detta utan vidare från svensk sida skulle ha betraktats som någonting i och för sig önskvärt.

Avslutningsvis vill jag säga, att om man inom Röda korset och på annat privat håll är beredd att satsa pengar, så har detta naturligtvis i allra högsta grad den svenska regeringens välsignelse. Men då är det fråga om en hjälp som ges på ett helt annat plan än den herr Gustafson har varit ute efter.

Herr GUSTAFSON i Göteborg (fp):

Herr talman! Jag har den franska resolutionstexten här, och i den står det »l'aide dont elle pourra avoir besoin»; »besoin» betyder otvivelaktigt behov. »Require» är, som vi alla vet, ett ord som kan översättas med både behöva och begära. Därav har kanske denna oklarhet uppkommit. Den 26 januari ansåg tydligen Italiens representant i alla fall att det skulle kunna bli aktuellt med en sådan hjälp.

Denna diskussion förefaller mig relativt överflödig. Jag har inte krävt att den svenska regeringen skulle *tvinga på* den italienska regeringen någon hjälp, utan jag har konstaterat att utrikesministern har sagt att för den händelse

den begär hjälp ställer sig den svenska regeringen positiv. Det är jag glad över.

Dessutom har jag sagt att jag hoppas att den svenska regeringen vill understödja det frivilliga arbete som nu bedrivs. Det är oomtvistligt att det finns behov av sådana insatser.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 2

Svar på fråga ang. åtgärder för att begränsa utsläppet av kvicksilverhaltigt avloppsvatten i Östersjön

Ordet lämnades på begäran till

Chefen för jordbruksdepartementet, herr statsrådet **HOLMQVIST**, som yttrade:

Herr talman! Herr Carlshamre har frågat utrikesministern om han är beredd att medverka till en internationell överenskommelse mellan östersjöstaterna om åtgärder för en begränsning av utsläppet av kvicksilverhaltigt avloppsvatten i Östersjön.

Frågan har överlämnats till mig för besvarande.

Vattenföreningarna har efter hand blivit allt större problem i många länder. Ett flertal internationella organisationer har därför tagit upp dessa frågor. I år anordnas flera internationella konferenser, där problemen i större vattenområden — t. ex. Östersjön — behandlas. Sverige har åtagit sig att i samverkan med OECD i maj i år anordna ett internationellt symposium om stora sjöars föroreningsproblem.

De forskningsresultat, som nu finns om kvicksilver och andra föroreningar i insjöar och vattendrag, är inte direkt tillämpliga i fråga om större vattenområden. När det föreligger tillräckliga undersökningsresultat, som kan bilda underlag för en överenskommelse mel-

lan östersjöländerna, är regeringen beredd medverka till en sådan.

Vidare anförde

Herr CARLSHAMRE (h):

Herr talman! Jag tackar jordbruksministern för svaret, som jag vågar beteckna som positivt. Jordbruksministern säger att de forskningsresultat som hittills föreligger i fråga om kvicksilver och andra föroreningar i sjöar och vattendrag inte är direkt tillämpliga på större vattenområden. Det är naturligtvis riktigt. Frågan är bara om man kan betrakta Östersjön som ett större vattenområde i detta speciella sammanhang.

Som bekant har en stor svensk läkemedelsindustri nyligen helt lagt ned en viss tillverkning därför att den inte kunde hitta något annat sätt att bli av med kvicksilveravfall än att släppa ut det i Östersjön. Det rörde sig om en mycket liten kvantitet — 6 kg per år, har jag låtit mig berättas — men ändå har man på vetenskapligt håll ansett att även detta lilla utsläpp i den grunda Östersjön skulle kunna innebära en risk för att i fiskevatten i vissa områden av Östersjön kvicksilverhalten i fisk skulle kunna nå den gräns, som nyligen i Sverige har fastslagits som den farliga gränsen.

Jag är helt beredd att tro att det inte finns tillräckliga forskningsresultat ännu. Det är möjligt att Östersjön, som är ett ganska litet och framför allt grunt vatten och inte är jämförbar med oceanerna i förmåga att svälja föroreningar, snarare borde behandlas som en av dessa större sjöar, om vilka man skall förhandla i Sverige i maj. Emellertid får vi väl, som jordbruksministern säger, avvakta. Jag är glad åt beskedet att regeringen är beredd att medverka till en internationell överenskommelse och kanske rent av, om det skulle bli aktuellt, att ta initiativ till en sådan överenskommelse. Tack för svaret!

Härmed var överläggningen slutad.

§ 3

Svar på fråga ang. informationen till lärare om från utlandet inflyttade elevers religionstillhörighet

Ordet lämnades på begäran till

Chefen för utbildningsdepartementet, herr statsrådet PALME, som yttrade:

Herr talman! Fru Sundberg har frågat på vilket sätt lärare blir informerade om från utlandet inflyttade elevers religionstillhörighet.

I de allmänna anvisningarna för skolans verksamhet understryks att skolan bör ta kontakt med elevernas hem för att lära känna varje elevs enskilda förhållanden. Denna kontakt är naturligtvis särskilt viktig när det gäller sådana elever vilkas föräldrar av olika skäl kan antas vara mindre väl förtrogna med det svenska skolsystemet, dess mål, innehåll och arbetsformer.

I den information som lämnas till Sverige inflyttade utlänningar bör också ingå uppgifter om skolans religionsundervisning. Enligt vad jag inhämtat innehåller t. ex. boken Ny i Sverige — som utkommit på flera utländska språk — uppgift bl. a. om möjligheterna till befrielse från religionsundervisning i grundskolan.

Vidare anförde:

Fru SUNDBERG (h):

Herr talman! Jag ber att få framföra mitt tack till statsrådet för svaret på min fråga. Det glädde mig speciellt därför att det visade att statsrådet uppmärksammat problemet. I svaret upplyste emellertid statsrådet framför allt om hur barnens föräldrar skall informeras om religionsundervisningen i den svenska skolan, medan min fråga i första hand gällde informationen till lärarna. Anledningen till att jag ställde frågan var att jag inte kunnat finna att någon sådan information i dag lämnas.

Om man tar för givet, som statsrådet gör, att lärarna själva tar kontakt med hemmen kvarstår ändå det faktum, att

Svar på fråga ang. informationen till lärare om från utlandet inflyttade elevers religionstillhörighet

vi i dag har bortfåt 3 000 barn i Sveriges skolor som inte talar svenska och som behöver extra undervisning i språket. Vid inskrivningen av barnen har man tillfälle att söka överbrygga språksvårigheterna eftersom man då har tillgång till tolk. Kunde inte föräldrarna beredas möjlighet att på inskrivningsblanketten lämna frivillig upplysning om familjens religionstillhörighet?

Statsrådet nämner också i svaret möjligheten till befrielse från religionsundervisningen. Det är inte detta det är fråga om. Visserligen är cirka 700 barn befriade från religionsundervisning, men det är barn som bor på de större orterna, och de blir befriade endast i de fall där det samfund de tillhör kan lämna annan religionsundervisning. De flesta barnen bor på orter där annan religionsundervisning inte kan lämnas.

Vi borde försäkra oss om att lärarna har möjlighet att ta hänsyn till barnens religionstillhörighet. Även om invandrargrupperna är minoriteter får de inte behandlas som »ut-grupper». Vi kanske tycker att deras tankar och vanor är konstiga, men vi måste försöka förstå dem, och det är kanske inte minst viktigt när det gäller barnen. Jag har exempel på lärare som i upp till ett par år har undervisat muhammedanska barn utan att ha en aning om att i deras familjer har Koranen utgjort rättesnöret.

Chefen för utbildningsdepartementet, herr statsrådet **PALME**:

Herr talman! De principiella synpunkter som fru Sundberg anförde kan jag helt dela. Vi håller på att bli ett ganska pluralistiskt samhälle. Människor från andra länder flyttar hit. De kanske vill bevara en del av sin egenart, och det tycker jag att vi skall respektera.

Jag försökte i mitt svar ta upp det centrala: att lärarna enligt anvisningarna skall försöka skapa sig en bild av

de enskilda elevernas förhållanden. Detta har de inte gjort, om de på ett par år inte har tagit reda på att några elever kommer från ett muhammedanskt hem. Då har det brustit i kontakten mellan skolan och hemmet, och sådant kan naturligtvis förekomma. I dylika fall hjälper det dock knappast med en blankett eller något sådant. Det måste ligga i lärarens egen ambition att få denna kontakt med hemmet.

Om jag får göra ett allmänt uttalande vill jag säga, att jag tycker det är särskilt viktigt att lärare och andra befattningshavare i skolorna vårdar sig om kontakten med invandrarfamiljer och familjer från minoritetsgrupper. Man får nämligen förutsätta att dessa har större svårigheter än andra att anpassa sig i det svenska samhället. Man får anta att skolans värld för dessa familjer är speciellt ny och kanske ter sig främmande. Det är därför min förhoppning att lärarna särskilt skall beflita sig om kontakten med invandrarhemmen. Jag är tacksam över att fru Sundberg givit mig tillfälle att framhålla detta.

Fru **SUNDBERG** (h):

Herr talman! Statsrådet **Palme** och jag är osedvanligt överens i denna fråga. Den enda punkt där jag kan finna att vi inte är överens är blankettfrågan. Statsrådet talar i detta sammanhang som om alla lärare vore idealiska lärare. Enligt min uppfattning borde det nog åligga myndigheterna att hjälpa lärarna att bli så idealiska, att de kan upprätta och vidmakthålla en kontakt med familjerna. Där direkta språksvårigheter föreligger kan man underlätta detta genom en så enkel åtgärd som en uppgift på en blankett.

Chefen för utbildningsdepartementet, herr statsrådet **PALME**:

Herr talman! Jag har ingen principiell motvilja mot blanketter. Det är

Interpellation ang. flygtrafiken på länder där krigshandlingar förekommer möjligt att man kan använda sådana i ett sammanhang som detta, men det kan jag inte yttra mig om. Jag vill emellertid säga att det centrala är den direkta kontakten mellan läraren och hemmet.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 4

Justerades protokollet för den 7 innevarande februari.

§ 5

Herr andre vice talmannen meddelade, att herr Magnusson i Borås enligt till kammaren inkommet läkarintyg vore sjukskriven under tiden den 13—den 19 innevarande februari.

Herr Magnusson i Borås beviljades ledighet från riksdagsgöromålen under angivna tid.

§ 6

Föredrogs var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet propositionen nr 20, angående nordiskt institut för samhällsplanering; och

till lagutskottet propositionen nr 22, angående vissa anslag ur kyrkofonden, m. m.

§ 7

Föredrogs var för sig följande, vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda men då bordlagda interpellationsframställningar, nämligen av:

herr *Persson* i Heden (cp), till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet angående principerna för import av textil- och konfektionsprodukter,

herr *Lindkvist* (s), till hans excellens herr statsministern angående hjälpinsatser för Vietnams barn,

herr *Ringaby* (h), till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet

angående avrundningen av månadsbelopp för folkpension, samt

herr *Fridolfsson* i Stockholm (h), till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående åtgärder för att förhindra att utrymda fastigheter blir tillhåll för asociala element.

Kammaren biföll dessa framställningar.

§ 8

Interpellation ang. flygtrafiken på länder där krigshandlingar förekommer

Ordet lämnades på begäran till

Herr **LORENTZON** (vpk), som yttrade:

Herr talman! Under det pågående USA-kriget i Vietnam upprätthåller det av SAS delägda thailändska flygbolaget Thai International reguljär flygtrafik på linjen Bangkok—Saigon med av SAS ägda flygplan och utlånade svenska besättningar. För flygbolaget är med stor sannolikhet denna flygrutt under nuvarande förhållanden synnerligen vinstgivande.

Den omständigheten att USA inte avgivit någon formell krigsförklaring innebär att trafikförsäkringarna gäller. Besättningarna på flygplanen måste dock med fara för sina liv landa på och lyfta från Saigons flygfält. Flygplanen dirigeras från marken genom instruktioner till förarna om hur de skall flyga för att inte löpa risken att träffas av eldgivningen. Det kan dock av förklarliga skäl starkt ifrågasättas om de för civilflyget eljest gällande normala säkerhetsföreskrifterna under sådana förhållanden blir tillämplade. Även om den relativt gynnsammare »utlandslönnen» kan förefalla attraktiv för svenska flygare, måste dock dessa flygningar ur säkerhetssynpunkt te sig synnerligen betänkliga. Under alla förhållanden föreligger skäl till övervägande om anställd personal bör utsättas för de uppenbara risker till liv och lem, som i

fall som detta är förbundna med tjänstens utövande.

Det finns givetvis anledning att granska denna fråga även ur synpunkten huruvida en indirekt medverkan från svensk sida i trafikerandet av denna flyglinje, bl. a. med tanke på det statliga engagemanget i SAS, under rådande förhållanden är förenlig med en svensk neutralitetsståndpunkt och med tanke på krigshändelsernas innebörd i Vietnam kan anses moraliskt försvarbar. Uppgifter i pressen ger stöd för antagandet att flyglinjen utnyttjas för amerikansk permittenttrafik. Att andra slag av transporter kan förekomma torde inte heller kunna uteslutas. Det ges emellertid tillfälle att återkomma till hithörande frågor i annat sammanhang. Närmast anser jag att den nämnda säkerhetsaspekten förtjänar att påtalas.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få rikta följande fråga:

Anser statsrådet gällande trafiksäkerhetslagar för flygtrafiken och reglerna för deras tillämpning medgiva en tra-

fikering på länder, där krigshandlingar utsätter den flygande personalen för stora faror till liv och lem?

Denna anhållan bordlades.

§ 9

Anmälades och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 67, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. och 20 § lagen den 13 november 1936 (nr 567) om domkapitel, m. m.; och

nr 68, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål.

§ 10

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 15.56.

In fidem

Sune K. Johansson

Fredagen den 16 februari

Kl. 14.00

§ 1

Justerades protokollet för den 8 in-
nevarande februari.

§ 2

Föredrogs den av herr *Lorentzon* (vpk) vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kom-

munikationsdepartementet angående flygtrafiken på länder där krigshandlingar förekommer.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 3

Interpellation ang. elevvården vid skolorna

Ordet lämnades på begäran till

Interpellation ang. elevvården vid skolorna

Herr EKSTRÖM i Iggesund (s), som yttrade:

Herr talman! Ett betydelsefullt element i grundskolans funktion är att åt elever med mycket skiftande förutsättningar, en del med svårigheter i anpassningen till skolan, skapa en så långt möjligt gemensam grund för kunskaps-tillägnet och personlighetsutvecklingen.

I denna skolans funktion utgör elevvården en mycket viktig komponent. Ett led i statsmakternas strävan att underlätta för kommunerna att för en god elevvård utnyttja skolpsykologisk expertis utgjorde Kungl. Maj:ts skrivelse den 25 augusti 1967 med bestämmelser angående statsbidrag åt kommuner för vikariatskostnader i samband med av länskolnämnd beviljad nedsättning i undervisningsskyldigheten för vissa lärare. I princip utgår statsbidrag för halva antalet nedsättningstimmar.

Detta system kan emellertid endast i begränsad utsträckning medverka till att kommunernas behov av skolpsykologisk expertis tillgodoses. Medan många kommuner helt utan hjälp av statsbidrag heltidsanställt skolpsykologer, undviker andra att göra detta på grund av de stora kostnaderna.

För att åstadkomma en tillfredsställande materiell grundval för elevvården såväl vid grundskolan som i de högre skolformerna torde det bl. a. vara nödvändigt att det för anställande av skolpsykologer skapas regler beträffande elevunderlag och statsbidragsbestämmelser som i princip motsvarar de för lärarpersonal gällande reglerna.

Med stöd av det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet Moberg få framställa följande fråga:

Överväger statsrådet några åtgärder för att förbättra kommunernas möjligheter att bygga upp en tillfredsställande elevvård vid skolorna?

Denna anhållan bordlades.

§ 4

Till bordläggning anmäldes

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av motioner om upphävande av bestämmelsen om pensionsavdrag från riksdagsarvode,

nr 2, i anledning av motioner om ändrad konstruktion av grupplivförsäkring för riksdagens ledamöter,

nr 3, i anledning av motion om stadgande i grundlag angående förvärv av medlemskap i politiskt parti,

nr 4, i anledning av motioner om poströstning vid kriminalvårdsanstalter,

nr 5, i anledning av motioner om åtgärder för att underlätta de handikappades valdeltagande,

nr 6, i anledning av motioner angående titelskyddet för periodisk tidskrift, och

nr 7, i anledning av motioner om ändrade bestämmelser i riksdagsstadgan om riksdagens krigsdelegation;

statsutskottets utlåtanden:

nr 32, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1968/69,

nr 33, i anledning av motioner om statsbidrag till Religionspedagogiska institutet, och

nr 34, i anledning av motioner om viss religionssociologisk forskning;

bevillningsutskottets betänkande nr 3, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda bestämmelser om insättning på skogskonto;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 4, angående verkställd granskning av riksdagens löne delegations verksamhet under år 1967,

nr 5, i anledning av framställning från fullmäktige i riksbanken om förflyttning av riksbankens sedeltryckeri till Tumba m. m.,

nr 6, i anledning av framställning

från styrelsen för riksdagens förvaltningskontor angående familjepension åt fru Carin Vanner, och

nr 7, i anledning av motioner om utredning rörande kommunernas investeringar och lånebehov;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av motioner om arvode av kommunala medel till överförmyndare,

nr 6, i anledning av motioner om registrering av ideell förening,

nr 7, i anledning av motioner om avskaffande av förmånsrätten för vissa skatter, och

nr 8, i anledning av motion om sänkning av den civilrättsliga myndighetsåldern;

jordbruksutskottets utlåtande nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68, så-

vitt propositionen avser jordbruksärenden; samt

allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 1, i anledning av motion om åtgärder mot ocker vid försträckning.

§ 5

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 17, med förslag till lag om ändrad lydelse av 7 kap. 8 § och 54 kap. 9 § rättegångsbalken m. m., samt

nr 24, med förslag till lag angående ändrad lydelse av § 6 lagen den 30 maj 1873 (nr 31) om rikets mynt.

Dessa propositioner bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 14.01.

In fidem
Sune K. Johansson